

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku p. Szeliskiego i towarzyszy, niemniej o czterech petycyjach w sprawie budowy kolei ze Stryja do Tarnopola.

Wysoki Sejmie!

Posłowie Szeliski i tow. wnieśli na dniu 29. października b. r. wniosek w sprawie budowy i ewentualnej pomocy krajowej dla kolei ze Stryja na Chodorów, Rohatyn, Brzeżany do Tarnopola lub innego punktu granicznego, albo przynajmniej z Chodorowa do Tarnopola.

W tej samej sprawie wpłynęły cztery petycje: od rady powiatowej brzeżańskiej i od mieszkańców powiatu brzeżańskiego z prośbą w duchu wniosku powyższego, nadto zaś dwie od rady powiatowej i rady gminnej podhajeckiej o uwzględnienie Podhajec przy trasie pomienionej kolei.

Sprawa budowy kolei, któraby dotykała powyższych miejscowości, znajdowała się już w r. 1886 na stole Wysokiego Sejmu; gdy wszakże wniosek ówczesnej komisji kolejowej o wezwanie stosowne c. k. rządu, spadł z porządku dziennego, zajął się nim wskutek uchwały Wysokiego Sejmu Wydział krajowy i przeprowadził korespondencyą z c. k. rządem. Rozchodziło się wtedy o warianty trasy, na którą w r. 1871 otrzymał był koncesyą wstępną ś. p. hr. Russocki, 1875 ś. p. Pfeiffer, a 1884 Bank dla krajów koronnych.

Jeżeli jednak wówczas usiłowania nie doprowadziły do celu i kolej odnośna do dziś nie powstała, to przypisać to należy w części temu samemu błędnemu stanowisku, jakie wobec tej kolei zajmowali i do teraz zajmują interesenci. Wszyscy petenci mianowicie, zarówno jak po części p. Szeliski mają na myśli budowę linii, któraby się miała stać częścią wielkiej linii transitojowej z Odessy na Tarnopol, Beskid ku Fiume. Otóż linia taka skróciłaby niezaprzeczenie rutę Tarnopol-Fiume, ale właśnie dlatego naruszyłaby interesa linii dotychczasowych, t. j. kolei państwowych i kolei Karola Ludwika, która wkrótce ma się stać państwową. O ile zaś interesa tych kolei stałyby w drodze linii nowej, o tyle w razie jej wybudowania nie zyskaliby producenci na frachtach, bo konkurencyę usunięto przy pomocy kartelu, od którego, jak uczy doświadczenie, nie mogą się uchylić nawet koleje państwowe.

Monarchia austryacka posiada jak na teraz dość arteryj kolejowych wielkich; jeżeliby je miano pomnażać, to musiałyby przemawiać za tem albo interesa strategiczne, albo pierwszorzędne interesa handlowe, n. p. interes Tryestu i konkurencyi z portem fiumań-

skim. Że zaś w innych wypadkach usiłowania podobne są bezowocne, na to dowodem reskrypt ministerstwa handlu z dnia 9. lutego 1887, który właśnie co do kolei od Stryja ku granicy rosyjskiej wprost wyklucza budowę linii jednolitej.

Komisya jest przeto zdania, że w interesie spełnienia życzenia wnioskodawców i petentów należy stanąć na stanowisku czysto lokalnem. Oto przypuściwszy, że przyjdzie do skutku tak zwana kolej podolska z Tarnopola doliną Seretu na południe ku Dżurynowi, to zawsze jeszcze pozostanie podłużny około 100-kilometrowy czworobok między koleją podolską (Tarnopol-Dżuryn), koleją państwową (Dżuryn-Tysmienica-Stanisławów), koleją Czerniowiecką (Stanisławów-Lwów) i koleją Karola-Ludwika (Lwów-Tarnopol), czworobok żyźny, wysoko opodatkowany a pozbawiony kolei. Komunikacya kolejowa należy się niezawodnie i całej tej okolicy i dwom jej miastom głównym, Brzeżanom i Podhajcom. Podobnie stanowczo nie możnaby twierdzić tego samego o okolicy między Chodorowem i Stryjem, jak wogóle nie można z góry przesądzać, że Chodorów i Tarnopol muszą stanowić kończyny linii, której celem lokalnym połączenie okolicy powyższej z dwiema głównymi arteryami krajowemi.

Tak pojęta kolej może liczyć bez wątpienia na dobrodziejstwa z ustawy o kolejach lokalnych; miałyby zaś nadto prawo liczenia także na pomoc kraju, gdyby interesenci objawili sami w pierwszym rzędzie ofiarną i zdolną do pomocy państwowej. W tem przekonaniu komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sejm uznaje potrzebę wybudowania kolei lokalnej, któraby Brzeżany i Podhajce połączyła z kolejami Czerniowiecką i Karola Ludwika.

2. Sejm wyraża gotowość pomocy materyalnej na rzecz powyższej kolei, pod warunkiem, że zostanie przedtem zapewnioną, stosowna pomoc państwa i interesentów.

3. Petycyje do ll. 471, 529, 658 i 1088 uważa się za załatwione“.

Lwów dnia 22. listopada 1890.

Przewodniczący:

Ziemiałkowski

Sprawozdawca:

Biliński